

Rus suratkeşiniň «Türk» eserleri

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Şekillendiriş we heýkeltaraşlyk
sungaty

написано kitapcy | 26 января, 2025

Rus suratkeşiniň "Türk" eserleri RUS SURATKEŞINIŇ «TÜRK»
ESERLERİ

Suratlary bilen köplench türk taryhyň tema edinen rus suratkeşi Aleksandr Samsonow suratlarynyň umumy temasyныň uruşlar bolmagynyň sebäbini geljekde bolup geçen pajygaly wakalaryň ýatdan çykmažlygyny we geljekki nesle taryhy gürrüň bermekdiginı aýdýar.

Antalyada ýasaýan 64 ýaşly rus suratkeşi Aleksandr Samsonow 1960-nyjy ýylda Moskwada dünýä indi. Suratkeş atanyň ogly bolup, sungatyň içinde ulalan Samsonow çaga ýaşlarynda surat çekmäge başlady. Sungat ugrundan okandan soñ Grekow adyndaky Harby suratkeşler studiyasynda işlän Samsonow sungat durmuşy boýunça panoramik işler, taryhy-harby temalarda birnäçe kartinalary ww portretleri döretdi. Russiýanyň ýany bilen dünýäniň çar künjündäki muzeýler we hususy kolleksiýalar üçin

eserler taýýarlan Samsonow 2001-nji ýylда Atatürkün mawzoleýinde guraljak «Çanakkale guryýer we deñiz söweşleri» ady bilen diorama we kartina işler üçin Türkiýä gelipdi. Mawzoleýdäki eden işleri wagtynda ylmy-barlaglar geçiren we mundan ýiti täsirlenen Samsonow şol günlerden bәri Azat-edijilik urşuna we Atatürkke bagışlap birnäçe eserleri döretdi. Şol günden bәri Türkiýede dürli muzeýlere eserler beren Samsonow köp derejede respublikanyň gurulan döwrüni, Atatürkki, Azat-edijilik urşuny tema edinen eserleri bilen ünsi çekip gelýär.

• **Ýewropanyň iň ulusy Gaziantepde**

Türk taryhyna bolan gatnaşygynyň haçan başlandygyny aýdýan Samsonow «2001-nji ýyla çenli ortaça derejede beýlekiler ýaly orta mekdepde öwredilen zatlary bilyärdim. Mawzoleýde işlemek üçin teklip gelen wagtynda türk taryhyny, Osmanlynyň dargaýsyny we Türkiýe Respublikasynyň gurluş hekaýalaryny has jikme-jik öwrenmäge başladym» diýýär. Türkiýedäki işleri barada maglumat beren Samsonow «Soňra mawzoleý işleri bilen başladyk, Ýörite hereket (Спецназ) gullugy üçin işler etdik. Manisada eden işlerimiz bar. Harby muzeýde üç sany işim bar:

«Mete hanyň Hytaý diwaryna eden hüjümi, «Malazgirt meýdan söweşi», «Stambulyň eýelenmegini». Bular meniň Türkiýede ýerine ýetiren iň gowy işlerim. Gaziantep Panorama we Gahrymançylyk muzeýinde saklanýan işim Türkiýäniň we Ýewropanyňam iň gowy ýagly boýa bilen çeken suratlarymyň biri» diýdi.

• **Hakyky ýaly duýulma üns berýär**

Surat ussahanasynda çeken suratynyň kyssasyny gürrüň beren Samsonow «Manisadaky Türkiýäniň garaşsyzlyk ursunyň bir parçasy bolan uly garşylyklaýyn hüjüm we Sakarýa söweşinden soñ grekler yza çekilensoñönüñizden näme çyksa ýakyp-ýumuryň buýrugyny alypdyr.

Grekler yza çekilende Manisa we onuň töwereginde dört-bäs gündé 5 müñe golaý adamy öldürildir. Manisanyň 80%-i dargadylypdyr. Grekler gidende halk daga çykypdyr we Manisa azat edilenden soñ daglardan inipdir. Soñky ýerine ýetiren işim manisalylaryň Azat-edijilik urşy döwründe başdan geçiren gynançly ýagdaýyny gürrüň berýär» diýdi.

Şeýle-de suratlarynyň saklanýan ýerlerinde realistik kabul etmäni döretmek we döwürleýin şertleri gelýän myhmanlara aňşyrtmak üçin ses we duman ýaly effektler bilen berilýändigini aýdýan Samsonow «Adam kabul etmesi ses surata esaslanýar. Iki ölçegli, üç ölçegli işleri ot, duman ýaly effektkeri ulanyp, hakyky görnüş ýaly duýulmagyny güýçlendireris. Myhmanam munuň bilen suratyň bir parçasyna öwrüler. Manisada «Saruhan» muzeýindäki bu sergi zalyna gelenlerinde ýanan şähere girip çykan ýaly bolýarlar. Myhmanlarda şol döwrüň şäherini gözü bilen gören ýaly duýgy döreýär» diýdi.

• **Suratlary bilen taryhy geljege äkitmek isleýär**

Suratlarynyň umumy meñzeşliginiň uruşlar bolandygynyň sebäbinin geljekde başdan geçirilenleriň ýatdan çykarmazlygy we geljekki nesle taryhdan habar bermekdiginı aýdýan suratkeş Samsonow «Ömrüm boýunça taryhy uruşlaryň suratyny çekdim. Sebäbi adamlar uruşlary, başdan geçiren kynçylyklaryny, taryhlaryny çalt unudýarlar. Adamlaruň bu zatlary ýatdan çykarmazlygy üçin, aýratynam ýaş nesle – çagalara ömürlik ýatlarynda saklajak şekilde beýan etmek, ýetirmek üçin çekýärin» diýdi.

Emre GÜNDÖGDY.

06.12.2023 Şekillendirish we heýkeltaraşlyk sungaty